

Nacka tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Med e-post: mmd.nacka@dom.se

Komplettering avseende avfallsfrågan; mål M 3342-11, M 3343-11 och 3345-11

Som framgått under skriftväxlingen delar Trafikverket inte Naturvårdsverkets uppfattning att det tunnelberg som ska transporteras bort via hamnarna ska betraktas som avfall. Trafikverket intar bl a ståndpunkten att berget i detta sammanhang ska betraktas som en produkt, alternativt en biprodukt. Naturvårdsverket har bl a anfört att en klassning av berget som avfall inte bör innebära att ett fortsatt nyttiggörande av massorna inte försvåras, vilket bestrids av Trafikverket.

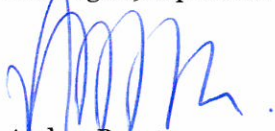
Till stöd för Trafikverkets uppfattning åberopar Trafikverket ett sakkunnigutlåtande från verkställande direktören vid Sveriges Bergmaterialindustri, Björn Strokirk, bilaga 1. Utlåtandet åberopas till styrkande av

- att Trafikverket har goda avsättningsmöjligheter för tunnelberget,
- att tunnelberget är att betrakta som en produkt, alternativt biprodukt, och
- att Trafikverkets planerade hantering av tunnelberget medför en god hushållning med naturresurser.

Utlåtandet åberopas även till bemötande av Naturvårdsverkets påstående att en avfallsklassning inte försvårar ett nyttiggörande av bergmassorna.

Trafikverket överväger att vid domstolsförhandlingen höra Björn Strokirk som sakkunnigvittne, vilket i så fall bör ske i anslutning till punkt 75 i förhandlingsordningen, måndag 25 oktober. Om de uppgifter som Björn Strokirk lämnar i utlåtandet kan betraktas som ostridiga, kan emellertid vittnesförhör vara överflödigt.

Borlänge 19 september 2014

Anders Bengtsson

Marie Borgblad

2014-09-16

Trafikverket
Anders Bengtsson

Nyttan av berg från Förbifart Stockholm

I Stockholms län utgjorde leveranser från täkter ungefär hälften av länets totala leveranser av ballast år 2009. Det övriga materialet utgjordes av överskottsmassor från infrastrukturprojekt eller andra pågående entreprenadarbeten. Den absoluta merparten av detta material är krossat berg, även kallat entreprenadberg. Sprängsten från ett tunnelbygge, också kallat tunnelberg, är ett exempel på entreprenadberg. Det krossade berget används som ballast, främst för anläggningsändamål.

I Sveriges mineralstrategi (N2013.02) anges att en förbättrad statistik för produktion av ballast inklusive entreprenadberg kan bidra till ett bättre underlag för fysisk planering samt en förbättrad uppföljning av målet om minskad användning av naturgrus. Att införa rapportering av mängden entreprenadberg pekas ut som en åtgärd för ökad resurseffektivitet. Dessa produktionsuppgifter kan då användas tillsammans med de uppgifter som finns tillgängliga om produktion från grus- och bergtäkter för att öka den totala resurseffektiviteten.

Förutsättningarna att rationellt nyttiggöra den prima resurs som entreprenadberg otvivelaktigt är, kommer dock att försämrats om berget klassas som avfall och till del kan riskera att belasta ballastföretagets likviditet med 435 kr/ton (se nedan). Samhället kommer att få en mindre rationell materialhantering.

Kvalitet

Enligt Trafikverkets egna undersökningar går tunneln i huvudsak genom en medelgrov "Stockholmsgranit" vilket innebär att berget kan användas till de volymmässigt största användningsområdena: bär- och förstärkningslager, dränerande massor, med mera, även om merparten inte når upp till hög asfaltkvalitet (mindre delar av berget lär ha lägre kulkvarnsvärde än traditionellt Stockholmsberg och kan bli aktuellt för asfalt till mer lågtrafikerade ytor.)

Efterfrågan

År 2012 använde Stockholm totalt 7,3 Mton, Uppsala 3,4 Mton, Södermanland 1,8 Mton, och Västmanland 1,6 Mton vilket sammantaget blir 14 Mton. Om 19 Mton tas ut från Förbifarten under cirka fem år så blir det i genomsnitt 4 Mton per år.

Krossat berg i fraktionen 0/150, som är den produkt som Trafikverket ämnar sälja till ballastföretag, är en etablerad produkt inom bergmaterialindustrin. Om berget klassas som avfall och det finns risk att belastas med en skatt om 435 kr per ton (se nedan), så vill nog merparten av branschens företag inte hantera berget, även om man så småningom får tillbaka pengarna. Få kan tänka sig att riskera att ligga ute med stora mängder kapital för entreprenadberg. Det blir alltför riskfyllt och krångligt jämfört med att hantera annat berg på marknaden. För de anläggningar som tar emot avfallet måste också erforderliga tillstånd finnas vilket innebär att det läggs en administrativ börda på branschens företag, utan att ge någon tydlig miljönytta.

Skatterisker

För entreprenadberg gäller följande: (SFS 1999:673)

"1 § Skatt (avfallsskatt) skall betalas till staten enligt denna lag för avfall som förs in till en avfallsanläggning där farligt avfall eller annat avfall till en mängd av mer än 50 ton per år slutligt förvaras (deponeras) eller förvaras under längre tid än tre år."

"3 § Bestämmelserna i 1 § gäller dock inte för anläggningar där deponering eller förvaring sker uteslutande av ett eller flera av följande avfallslag, nämligen

a) jord, grus, lera, skiffer, kalkstoft, kalksten eller annan sten"

"4 § Avfallsskatt skall betalas med 435 kronor per ton avfall. Lag (2005:962)."

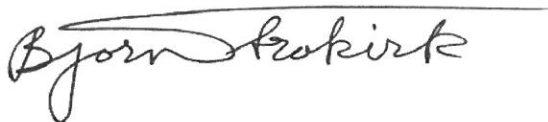
Om täkten bara hanterar eget berg och entreprenadberg, så utgår ingen skatt på det berg man tar in till täkten. Men om täkten dessutom tar in t ex betong och asfalt som man krossar upp och så småningom säljer kommer skatt att utgå om man lagrar mer än 50 ton betong och asfalt i mer än tre år.

Om berget klassas som avfall och man överskrider denna begränsning i tid och volym, så kommer det entreprenadberg som man har tagits emot att beskattas med 435 kr/ton om krossningen utförs med mobilkrossar, vilket är det vanligaste idag. Inbetalad skatt återfås när berget är sålt och har lämnat täkten för att användas, men det blir en svår belastning av täktens likviditet.

Slutsats

Det är ologiskt att en prima råvara med samma fysiska egenskaper som det berg som bryts i bergtäkter ska klassas som avfall och beskattas. Att för t.ex. anläggningsändamål använda entreprenadberget är förenligt med kraven på god hushållning av den resurs entreprenadberget utgör. Att bedöma entreprenadberg såsom avfall motverkar i stället att god hushållning uppnås.

Stockholm 2014-09-16

Björn Strokirk, VD

Sveriges Bergmaterialindustri

Box 55 864

102 15 Stockholm